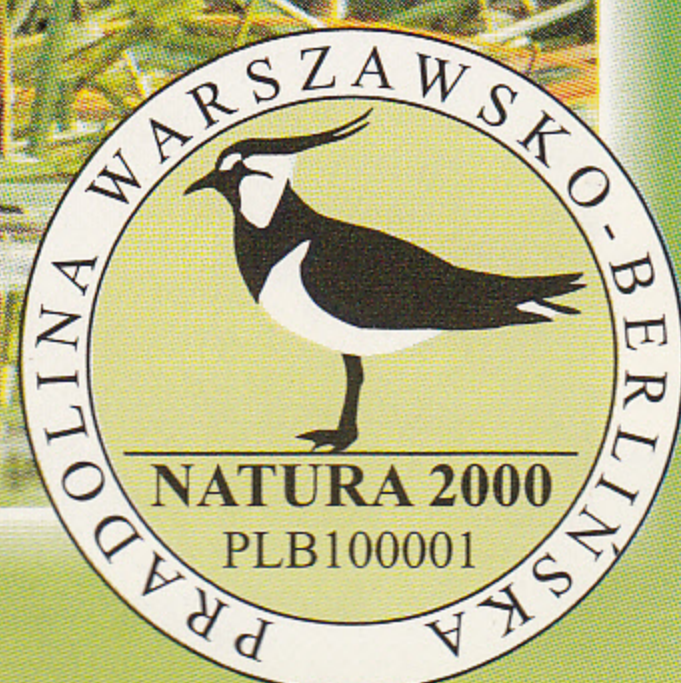
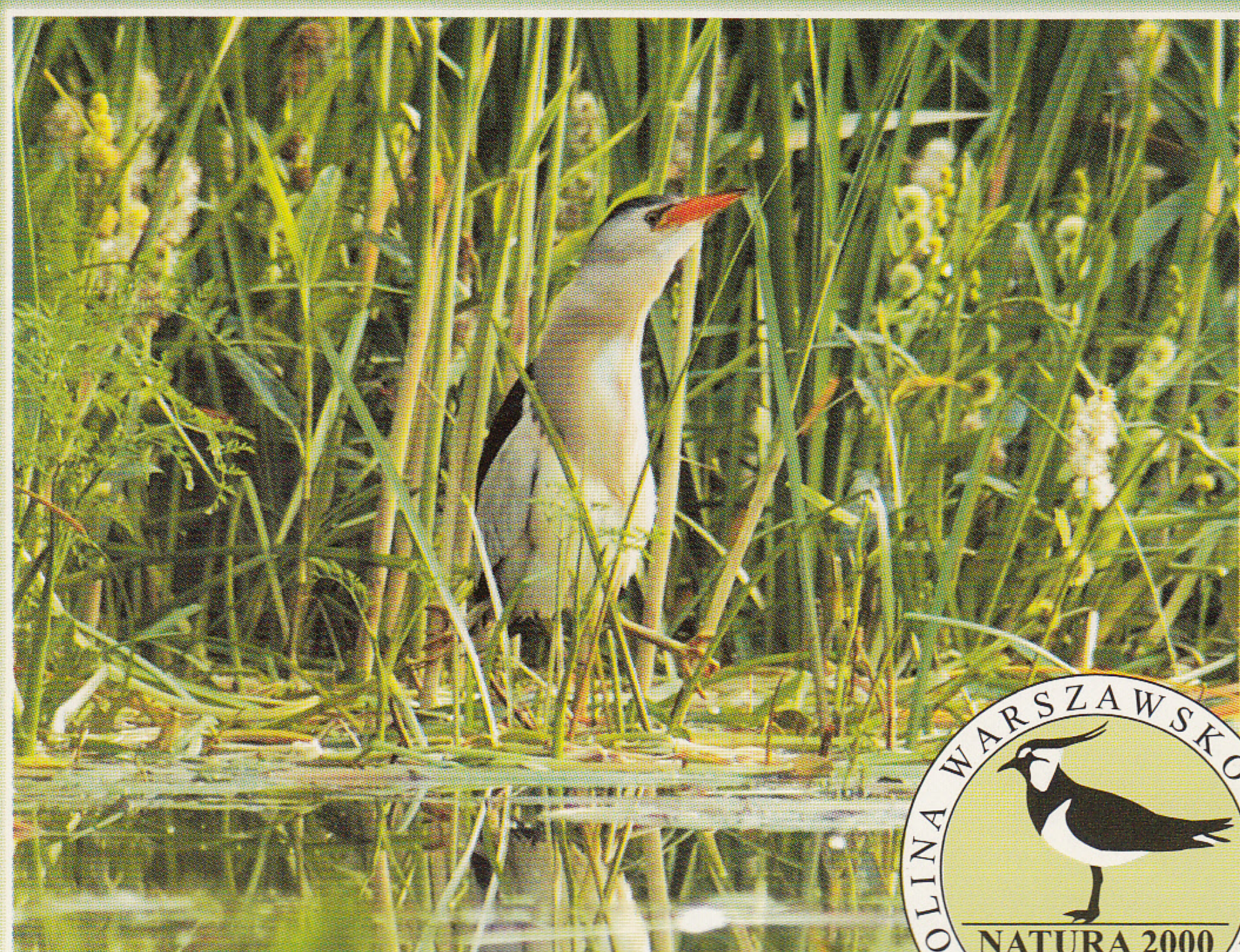

NATURA 2000

POLSKA PRZYRODA W EUROPIE

PRADOLINA WARSZAWSKO-BERLIŃSKA

PLB 100001

OBSZAR SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW (OSO)

NATURA 2000

PRADOLINA WARSZAWSKO-BERLIŃSKA

OBSZAR SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW (OSO)

Rów łączący stawy hodowlane w okolicach Walewic z rzeką Mrogą – fot. E. Fabijanowska

Natura 2000 – Unijny program, mający na celu skuteczną ochronę najcenniejszych ekosystemów Europy. Jego istotą jest utworzenie sieci przestrzennie powiązanych ekosystemów, uwzględniającej zmienność i bogactwo przyrody naszego kontynentu. Organizacyjną podstawę funkcjonowania Natury 2000 stanowią unijne Dyrektywy: Ptasia i Siedliskowa. W Polsce do sieci Natura 2000 zakwalifikowano 72 obszary o łącznej powierzchni około 3 312 800 ha. Są to m.in.: Tatry, Gorce, Puszcza Kampinowska, Dolina Biebrzy, Puszcza Białowieska, Puszcza Augustowska, Bieszczady, Puszcza Piska, Lasy Janowskie i Zatoka Pomorska. Prace nad włączeniem dalszych obszarów trwają

Dyrektywa Ptasia (Bird Directive)

Dyrektywa Rady Europy Nr 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków. Jej postawą są ustalenia międzynarodowych konwencji: Ramsarskiej, Berneńskiej i Bońskiej. Zawiera 19 artykułów i 5 załączników, które precyzują zakres i sposoby jej realizacji.

Dyrektywa Siedliskowa (Habitat Directive)

Dyrektywa Rady Europy Nr 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory. Jej postawą są ustalenia międzynarodowych konwencji: Ramsarskiej, Berneńskiej i Bońskiej. Zawiera 24 artykuły i 5 załączników.

PRADOLINA WARSZAWSKO-BERLIŃSKA jest położonym w dolinach Bzury i Neru obszarem ekstensywnego rolnictwa, z mozaiką pól uprawnych, łąk, pastwisk, śródpolnych zadrzewień i niewielkich powierzchni leśnych. Jest to jedyne w Polsce środkowej miejsce z tak dobrze zachowanymi rozległymi torfowiskami niskimi o doskonale rozwiniętej sieci hydrograficznej i wysokim poziomie wód gruntowych. Na takich torfowiskach, pokrywających znaczną część terenu, występują rzadkie w skali regionu i kraju gatunki roślin i zwierząt, zwłaszcza ptaków wodno-błotnych. Na glebach torfowych rozwijają się cenne zbiorowiska roślinności łąkowej.

W Pradolinie stwierdzono występowanie 249 gatunków ptaków, w tym 163 lęgowych. Gniazdują tu co najmniej 23 gatunki wymienione w Załączniku I do Dyrektywy Ptasiej oraz 13 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar ten zasiedlają m.in.: bąk (PCK), błotniak stawowy, błotniak łąkowy, kropiatka, podróżniczek (PCK), rybitwa białowąsa (PCK), rybitwa czarna, cyranka, krwawodziób, płaskonos, rybitwa białoskrzydła (PCK), rycyk, perkoz zausznik.

W okresie wędrówek jest to ważny obszar odpoczynku i żerowania gęsi zbożowej, bataliona, gęsi białoczelnej i świstuna.

Rzeka Bzura koło Urzecza – fot. E. Fabijanowska

W zachodniej części Pradoliny (dolina Neru) gniazduje w o d n i c z k a (*Acrocephalus paludicola*). Jest to niewielki, skromnie ubarwiony i trudny do zaobserwowania w naturze ptak. Najchętniej zamieszkuje podmokłe, rozległe turzycowiska. Stanowisko lęgowe w dolinie Neru jest prawdopodobnie jedynym w naszym kraju poza północną częścią Podlasia, Polesiem Lubelskim i rejonem Zalewu Szczecińskiego.

CZERWONE LISTY I CZERWONE KSIĘGI

Wśród gatunków wymienianych w załącznikach do dyrektyw unijnych związanych z programem Natura 2000 jest wiele takich, które już wcześniej uznano za zagrożone i umieszczono na Czerwonych Listach i w Czerwonych Księgach.

Czerwone Listy są to kompletne spisy zagrożonych i ginących gatunków roślin, zwierząt i grzybów. Każdemu gatunkowi przyporządkowana jest kategoria zagrożenia. Czerwone Listy tworzy się dla poszczególnych kontynentów, krajów lub regionów.

Czerwone Księgi są to publikacje popularyzujące idee ochrony przyrody i zagrożenia dotyczące wybranych cennych gatunków, znajdujących się na Czerwonych Listach. Przy każdym gatunku, oprócz kategorii zagrożenia, znajduje się dokładny jego opis i zdjęcie. Do czerwonej księgi wybierane są najczęściej gatunki najbardziej spektakularne i charakterystyczne dla danego kraju lub regionu.

Łąka w dolinie rzeki Bzury – fot. E. Fabijanowska

PROGRAM ROLNOŚRODOWISKOWY

Ważnym narzędziem ochrony przyrody na obszarach Natura 2000 jest program rolnośrodowiskowy. W latach 2007-2013 będzie on zawierał szereg pakietów mających na celu ochronę ekosystemów łąk, pastwisk i pól. Rolnicy, którzy zdecydują się na gospodarowanie w tradycyjny, ekstensywny sposób, otrzymają dopłaty o 20% wyższe niż poza obszarem Natura 2000. W kwestii szczegółów należy kontaktować się z doradcami rolnośrodowiskowymi lub najbliższym Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego.

Staw hodowlany w okolicach Walewic – fot. E. Fabijanowska

Jeziro Okręt – fot. E. Fabijanowska

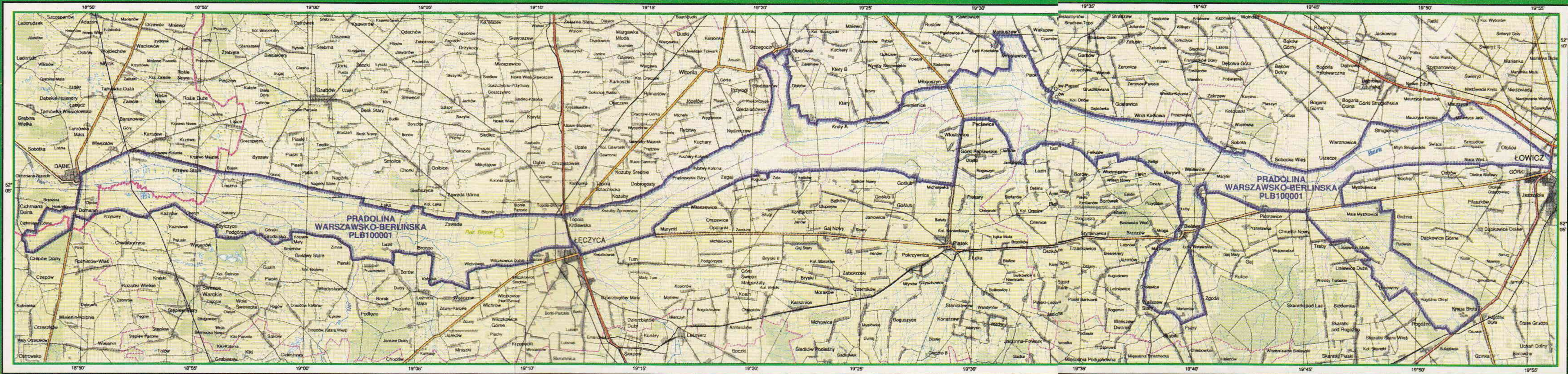

Dolina Bzury wiosną – fot. R. Sasiadek

POWIERZCHNIA OBSZARU NATURA 2000

PRADOLINA WARSZAWSKO-BERLIŃSKA W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH

Gmina	Pow. obszaru	Powiat	Województwo
Bedno	1229,7 ha	kutnowski	łódzkie
Krzyżanów	2171,6 ha	kutnowski	łódzkie
Kutno (gm. wiejska)	176,7 ha	kutnowski	łódzkie
Łęczyca (gm. wiejska)	3284,1 ha	łęczycki	łódzkie
Łęczyca (gm. miejska)	227,5 ha	łęczyca	łódzkie
Góra Św. Małgorzaty	1286,7 ha	łęczycki	łódzkie
Grabów	899,5 ha	łęczycki	łódzkie
Piątek	1669,8 ha	łęczycki	łódzkie
Świnice Warckie	1876,5 ha	łęczycki	łódzkie
Witonia	624,7 ha	łęczycki	łódzkie
Łowicz (gm. wiejska)	1847,8 ha	łowicki	łódzkie
Bielawy	4023,5 ha	łowicki	łódzkie
Domaniewice	1218,3 ha	łowicki	łódzkie
Zduny	1297,4 ha	łowicki	łódzkie
Uniejów	135,1 ha	poddębicki	łódzkie
Dąbie	1443,5 ha	kolski	wielkopolskie
RAZEM	23412,4 ha		

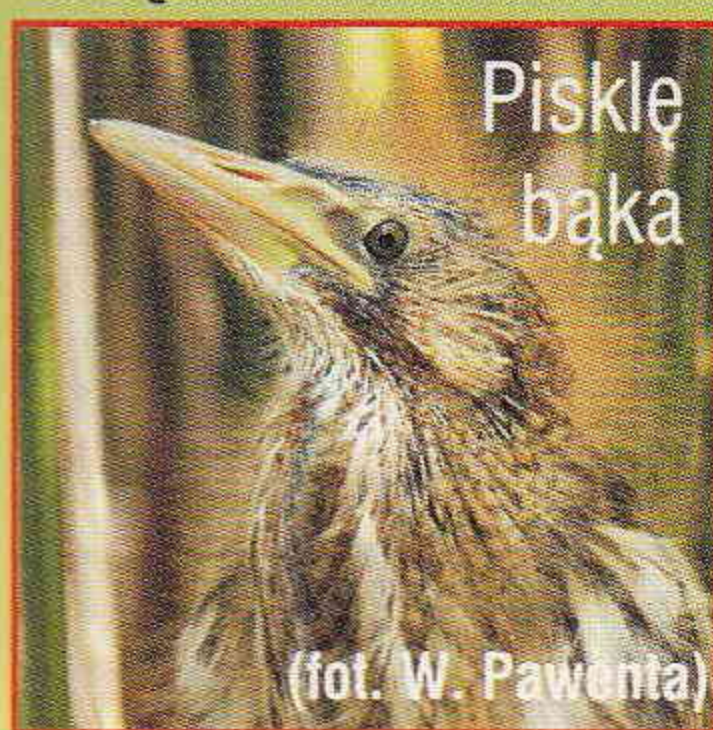

Mapka na podstawie załącznika do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, pozycja. 2313, str 39-40).

Pradolina Warszawsko-Berlińska odznacza się bogactwem gatunków i wysoką różnorodnością biologiczną. Obszar ten jest znaczącą ostoją przyrody w skali całej Polski. Jej najcenniejszy walor stanowią licznie występujące rzadkie i ginące gatunki ptaków.

Poniżej przykładowe gatunki ptaków ją zamieszkujących:

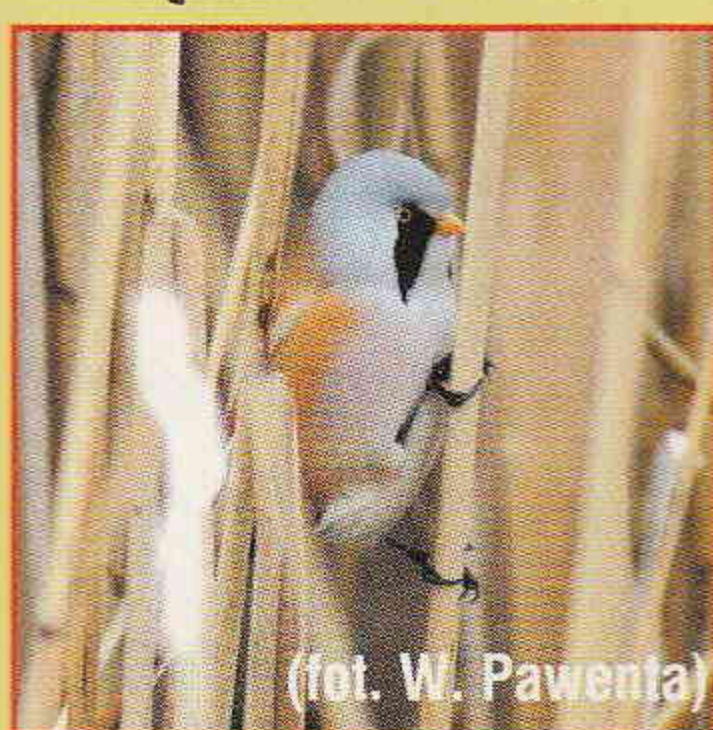
BAK (*Botaurus stellaris*)

Piskle baka

Gatunek związany z trzcinowiskami i roślinnością szuwarową. Jest średniej wielkości czapłą o krępej sylwetce. Prowadzi skryty tryb życia i jest trudny do obserwacji, jednak charakterystyczne buczenie zdradza jego obecność w szuwarach i trzcinowiskach. Ze względu na siedliska, jakie zajmuje, wymaga ochrony.

WĄSATKA (*Panurus biarmicus*)

(fot. W. Pawenta)

Ten niewielki, bo nieco mniejszy od wróbla ptak jest bardzo charakterystyczny. Czarny wąs, od którego bierze swą nazwę, jest u samca doskonale widoczny. Sympatyczny gatunek związany z rozległymi szuwarami i trzcinowiskami nad zbiornikami wodnymi. Żywi się owadami zbieranymi z roślinności nadwodnej. Zimą często spędza na terenach łęgowych, możemy zatem obserwować go na terenie OSO przez cały rok.

RYBITWA BIAŁOSKRZYDŁA (*Chlidonias leucopterus*)

(fot. W. Pawenta)

Ta czarno-biała rybitwa najchętniej gniazduje na terenach podmokłych. Żywi się przede wszystkim owadami. Brzuch, wierzch ciała i spodni brzeg skrzydła ma czarne, zaś wierzch skrzydła, ogon i kuper - czysto białe. Jest ptakiem wędrownym. Przylatuje na przełomie kwietnia i maja, z końcem lata wraca na zimowiska do Afryki.

ŁABĘDź CZARNODZIOBY (*Cygnus columbianus*)

(„bewik”)

(fot. W. Pawenta)

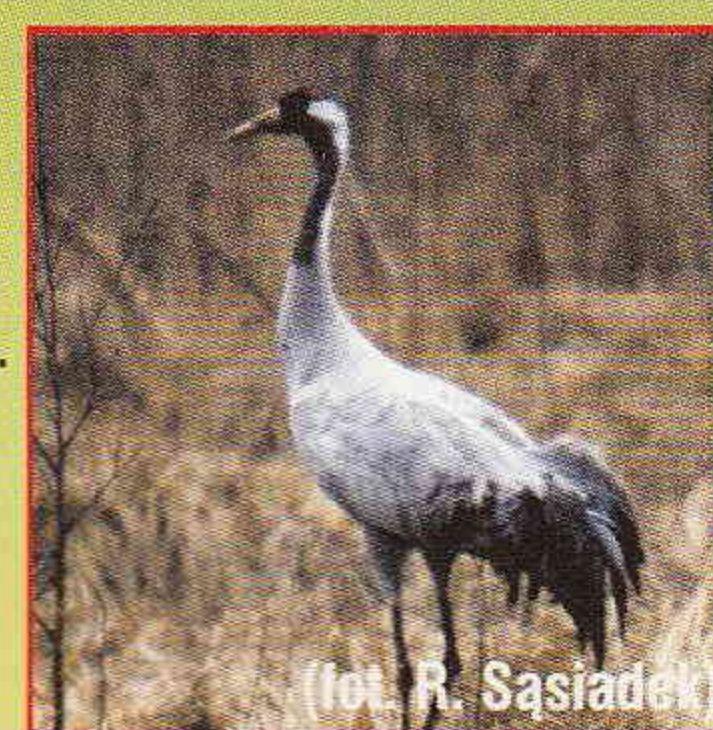
Jest najmniejszym z gatunków łabędzi, które możemy zobaczyć w naszym kraju. Gatunek ten upodobał sobie kompleksy stawów na terenie OSO jako miejsca wypoczynku podczas migracji.

Stawy hodowlane w okolicach Walewic – fot. E. Fabijanowska

ŻURAW (*Grus grus*)

Żuraw to jeden z największych krajowych ptaków. Podczas wędrówek formuje charakterystyczne klucze. Smukły, majestatyczny, porusza się powolnymi krokami. Niegdyś stronił od człowieka i związany był z niedostępnymi bagnami. Dziś zmienił swoje zachowanie i jest mniej płochliwy. Odzywa się bardzo charakterystycznym i donośnym klangorem. Żurawie możemy obserwować na terenie całego obszaru Natura 2000.

(fot. R. Sasiadek)

BŁOTNIAK (*Circus sp.*)

Na terenie pradolinie występują trzy gatunki błotniaków: błotniak stawowy, łąkowy i zbożowy. Te charakterystyczne drapieżniki szybują ze skrzydłami uniesionymi w kształt litery V. Możemy je obserwować nad stawami, trzcinowiskami, łąkami i polami. Są doskonałymi lotnikami, podczas przekazywania pokarmu wykonują niesamowite powietrzne akrobacje. U błotniaków występuje wyraźny dymorfizm płciowy. Poszczególne gatunki są do siebie podobne i niedoświadczony obserwator może je w terenie pomylić.

(fot. R. Sasiadek)

CZAJKA (*Vanellus vanellus*)

(fot. R. Sasiadek)

Jej powietrzne akrobacje, łatwo rozpoznawalne kontrastowe upierzenie, hałaśliwe zachowanie i czubek na głowie sprawiają, że czajka jest jednym z najbardziej charakterystycznych siewkowców. Są to ptaki wilgotnych łąk i krajobrazu rolniczego.

Choć w pradolinie jej liczebność wyraźnie spadła z powodu melioracji, jest nadal jednym z najliczniejszych ptaków łęgowych. Ze względu na swoje cechy charakterystyczne i stosunkowo częste występowanie na terenie pradolinie stała się logiem tego obszaru Natura 2000.

Natura 2000 Obszar specjalnej ochrony ptaków

Kod obszaru: PLB100001
**PRADOLINA
WARSZAWSKO-BERLIŃSKA**
mapa utworzona 10.03.2004

1000 m 0 1 2 3 km

	granice OSO		granice państw		drogi główne
	parki narodowe		granice województw		drogi drugorzędne
	parki krajozawowe		granice powiatów		pozostałe drogi
	rezerваты przyrody		granice gmin		koleje

Odwzorowanie: Gauss-Kruger
Jednostki: metry
Powierzchnia przyłożenia: elipsoida Krassowskiego
Punkt przyłożenia: Pulkowo 1942
Parametry odwzorowania
Współczynnik skali na południku środkowym: 1.0
Dł. geogr. początku ukt. wsp.: 21° 0' 0.0"
Szer. geogr. początku ukt. wsp.: 0° 0' 0.0"
Przes. pocz. ukt. wsp. na zachód (m): 4500000.0
Przes. pocz. ukt. wsp. na południe (m): 0.0

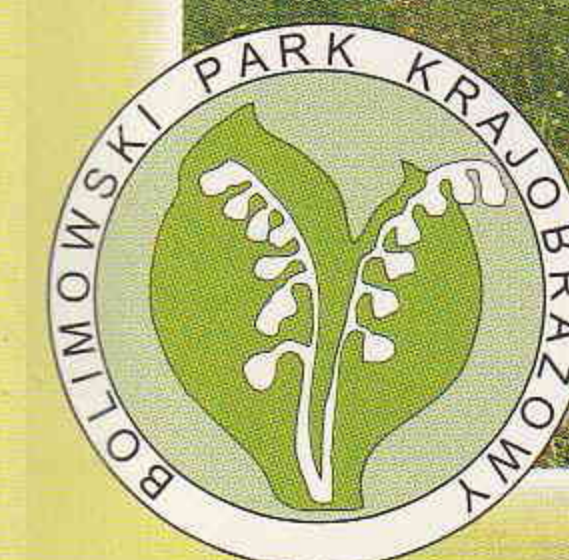
Nadzór nad obszarem Pradolina Warszawsko-Berlińska na terenie województwa łódzkiego sprawuje Wojewoda Łódzki, w imieniu którego działają:

- Wojewódzki Konserwator Przyrody
90-113 Łódź, ul. Sienkiewicza 3, tel.: 042 66 42 195;
- Dyrekcja Bolimowskiego Parku Krajobrazowego
96-100 Skierniewice, ul. Jagiellońska 29,
tel./fax: 046 8 333 777 oraz 046 835 11 00,
e-mail: bolimowski_pk@wp.pl

INFORMACJE O OBSZARZE NA STRONIE INTERNETOWEJ DYREKCJI
www.bolimowskipark.pl

Krajobraz w okolicach Walewic – fot. E. Fabijanowska

Wydano nakładem Dyrekcji Bolimowskiego Parku Krajobrazowego w Skierniewicach.
Opracowanie: Dyrekcja Bolimowskiego Parku Krajobrazowego w Skierniewicach – zespół.
Fotografie: Ewa Fabijanowska, Ryszard Sasiadek, Wojciech Pawenta.
Teksty: Anna Traut-Seliga, Bartosz Janic, Stanisław Pytliński.
Przygotowanie do druku: Grzegorz Chmielewski.
Zdjęcie na okładce: bączek (*Ixobrychus minutus*) – fot. W. Pawenta.
Rysunek wodniczki: Agnieszka Galińska.